

UCHWAŁA NR
RADY POWIATU W LEGIONOWIE

z dnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia "Programu Działań Powiatu Legionowskiego na Rzecz Osób
Niepełnosprawnych na lata 2021-2026"**

Na podstawie art. 12 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 poz. 920) w związku z art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz.573) Rada Powiatu uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się "Program Działań Powiatu Legionowskiego na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Legionowie.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Leszek Smuniewski

**PROGRAM DZIAŁAŃ POWIATU
LEGIONOWSKIEGO
NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2021 - 2026**

2021 rok

Spis treści

1. Rozdział I

Bariery funkcjonalne a dostępność do usług osób niepełnosprawnych w Powiecie Legionowskim	5
1.1 Opis sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Legionowskiego	5
1.2 Dostępność infrastruktury samorządowej dla osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Legionowskiego	10

2. Rozdział II

Podstawowi realizatorzy działań na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Legionowskiego	19
2.1 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie	19
2.2 Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie	29
2.3 Powiatowy Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Legionowie	32
2.4 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Legionowie	34

3. Rozdział III

Cele ogólne i szczegółowe w zakresie działań Powiatu Legionowskiego	36
---	----

4. Podsumowanie.....	40
-----------------------------	-----------

WSTĘP

Podstawą do opracowania niniejszego Programu Działań Powiatu Legionowskiego na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest treść art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573), która określa, że do zadań Powiatu Legionowskiego należy: opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych - powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej Programem, jest dokumentem określającym oraz koordynującym działania w zakresie polityki socjalnej Powiatu Legionowskiego, zwanego dalej Powiatem. Polityka ta dotyczy wszelkich działań, które wpływają na poprawę funkcjonowania niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu. Niniejszy Program ma charakter otwarty i w dużym stopniu jest kontynuacją opracowanego oraz realizowanego w latach 2013-2020 Programu. Z uwagi na permanentnie zmieniające się przepisy prawa, warunki społeczne, potrzeby i oczekiwania osób niepełnosprawnych, dopuszcza się możliwość wprowadzania zmian w Programie w trakcie jego funkcjonowania.

Program stanowi podstawę do opracowywania i realizacji innych, bardziej szczegółowych, programów celowych, które powstawałyby z myślą o pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie pozyskiwania środków finansowych np. w ramach programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ze środków Unii Europejskiej oraz innych źródeł.

Zgodnie z przyjętymi zarówno w Polsce, jak i Unii Europejskiej standardami, określonymi w dokumentach prawnych, osoby niepełnosprawne posiadają takie same prawa w zakresie uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym, jak osoby w pełni sprawne i nie mogą być w żaden sposób dyskryminowane lub marginalizowane z uwagi na posiadane dysfunkcje.

W dniu 1 sierpnia 1997 roku Sejm RP uchwalił niezwykle istotny dla dalszego postępu w dziedzinie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych dokument, który jest w dalszym ciągu aktualny i obowiązujący – Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych. W powyższym dokumencie zostały zapisane w ramach katalogu takie uprawnienia osób

niepełnosprawnych, jak m. in. dostęp do wszelkich możliwych dóbr i usług, do leczenia i opieki medycznej, do wszechstronnej rehabilitacji, do nauki w szkołach każdego typu, do pracy na otwartym rynku zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami, do każdego rodzaju zabezpieczenia społecznego, do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, do posiadania samorządnej reprezentacji swojego środowiska oraz do pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz w rekreacji i turystyce.

Realizowane przez każdy powiat działania stanowią swoisty suplement w zakresie realizacji wszelkich usług, zapisanych w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych. Powiaty zajmują się przede wszystkim tymi problemami, których rozwiązanie przerasta możliwości pojedynczych gmin i ustawowo przypisane jest samorządowi powiatowemu.

Jednostki samorządu terytorialnego w polityce i w programach lokalnych muszą stosować właściwą hierarchię wartości.

Najwyższą wartością w organizacji życia społecznego jest i musi być człowiek, a w tym przypadku osoba niepełnosprawna, której godność i prawa muszą być respektowane. W polityce wobec rodziny, a zwłaszcza wobec dzieci samorządy powinny kierować się zasadą ich podmiotowości, pomocniczości oraz w miarę potrzeb – interwencji.

Niniejszy Program uwzględnia zapisy innych dokumentów powiatowych, a w szczególności kompleksowych rozwiązań rozwojowych Powiatu, przyjętych uchwałami Rady Powiatu, dotyczącymi powstania i realizacji „Strategii Rozwoju Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025” oraz „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Legionowskiego na lata 2016-2025”

Poszczególne ich części w swej istocie dotyczą osób niepełnosprawnych, gdyż dotyczą takich obszarów jak:

- infrastruktura techniczna w tym: transport publiczny,
- budownictwo mieszkaniowe,
- oświata i wychowanie,
- kultura i sport,
- ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna,
- bezpieczeństwo publiczne,
- bezrobocie i rynek pracy.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem, które dotyka coraz większej liczby osób. Przyczyny niepełnosprawności są wielorakie i dotyczą nie tylko osób przewlekle chorych, ale także coraz częściej związane są ze starzeniem się oraz ubóstwem rodzin. Ponadto obserwuje się powstawanie niesprawności, które wynikają ze zmian społeczno – gospodarczych w kraju. Dużą grupę stanowią ofiary wypadków komunikacyjnych i wypadków przy pracy

np. w rolnictwie. Przyczyny powstania niepełnosprawności są wielorakie i obowiązkiem zarówno państwa, jak i samorządów jest udzielanie wszelkiej możliwej pomocy na drodze do zapewnienia pozytywnego funkcjonowania społecznego.

Celem głównym niniejszego Programu jest przyczynienie się do tworzenia warunków do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym oraz przeciwdziałanie wszelkiemu wykluczeniu osób z niepełnosprawnością oraz ich rodzin.

Rozdział I. Bariery funkcjonalne a dostępność do usług osób niepełnosprawnych w Powiecie Legionowskim.

1.1 Opis sytuacji osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Legionowskiego.

Zgodnie z informacjami, zawartymi w Głównym Urzędzie Statystycznym, Powiat Legionowski na 30 czerwca 2020 roku liczył 119 306 mieszkańców. W skład Powiatu wchodzi 5 jednostek samorządowych tj. gminy jednostki.

W związku z tym, że niepełnosprawność jest orzekana przez kilka różnych podmiotów (Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, komisje resortowe Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji) oraz biorąc pod uwagę zmienność w czasie liczby orzeczeń z powodu zgonów, utraty niepełnosprawności, nabycia niepełnosprawności, w Polsce nie istnieje żaden rejestr, który mógłby podać łączną liczbę osób niepełnosprawnych. Posługiwać się tylko można przybliżonymi, statystycznymi szacunkami Głównego Urzędu Statystycznego, które wzmiankują, że np. zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 roku (Źródło: Kompleksowy System Informatyczny GUS) w województwie mazowieckim na 10 tysięcy mieszkańców liczba osób niepełnosprawnych (licząc tylko dane Zespołów ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz dane z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych) wynosiła 537 osoby i mniej.

Na podstawie takich danych nie ma możliwości oszacowania rzeczywistej liczby osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Legionowskiego.

Aktualnie daje się zauważyć proces starzenia się całej populacji, jest to efekt wydłużania się przeciętnego trwania życia, na skutek czego coraz większa liczba osób dożywa wieku starczego i sędziwego, a także obniża się płodność kobiet, co wpływa na zmiany w strukturze demograficznej, powodując zmniejszenie się w niej odsetka dzieci i młodzieży, a zwiększenie odsetka osób starszych.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem, które dotyka wiele osób. Powodowana jest chorobami, dysfunkcjami cielesnymi i psychicznymi oraz towarzyszy zmianom związanym ze starzeniem się człowieka. W ostatnim czasie narasta dynamika niepełnosprawności. Powodowane to jest nowymi zjawiskami wynikającymi ze zmian społeczno – gospodarczych w kraju. Zjawiska te stawiają przed instytucjami zajmującymi się tą grupą społeczną problemy wymagające stworzenia odpowiednich zabezpieczeń i działań w celu zlikwidowania barier stojących przed ludźmi niepełnosprawnymi – są to często bariery materialno–bytowe, jak i bariery obojętności społecznej.

W zdecydowanej większości społeczeństwo akceptuje model integracyjny, włączający osoby niepełnosprawne do grup i instytucji społecznych a dotyczy to zwłaszcza tych osób niepełnosprawnych, u których dysfunkcja jest niewidoczna lub mało widoczna.

Nieco gorzej przedstawia się sprawa z zaaprobowaniem osób z zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeniem umysłowym.

Ważnym jest więc, aby kształtować zachowania tolerancji i zrozumienia dla niepełnosprawności wśród rówieśników od najmłodszych lat, aby nie skazywać niepełnosprawne dzieci na przebywanie wyłącznie we własnym towarzystwie.

Jednym z podstawowych czynników wyznaczających funkcjonowanie społeczne ludzi niepełnosprawnych są postawy społeczne w stosunku do nich. Obecność barier funkcjonalnych, a w tym architektonicznych czy transportowych, brak odpowiednich zabezpieczeń prawnych, a w tym częste zmiany w prawie, trudności ze znalezieniem odpowiedniej pracy – wszystkie te i inne problemy dadzą się sprowadzić do barier istniejących w świadomości społecznej.

Działania podejmowane na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być zróżnicowane. Inaczej kształtują się potrzeby samotnych osób niepełnosprawnych tworzących jednoosobowe gospodarstwo domowe, a inaczej potrzeby wielodzietnej rodziny opiekującej się dzieckiem niepełnosprawnym, a jeszcze inaczej, gdy w rodzinie jest kilka osób niepełnosprawnych.

Wszystkie te środowiska oczekują odmiennych form wsparcia i pomocy w pokonywaniu trudności. Chodzi tu nie tylko o uruchamianie pomocy finansowej w sferze np. dofinansowania do rehabilitacji, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidację barier funkcjonalnych, udzielanie pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, ale równie ważne jest prowadzenie szeroko rozumianego doradztwa i poradnictwa oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami i urzędami, które wspierają osoby niepełnosprawne.

Najbardziej istotne problemy osób niepełnosprawnych wynikają z przedstawionej wcześniej ogólnej diagnozy ich sytuacji, a wśród nich należy wymienić:

- bariery architektoniczne, urbanistyczne, techniczne i w komunikowaniu się – zarówno w obiektach użyteczności publicznej, jak i mieszkaniach,
- bariery transportowe (komunikacyjne) – występujące we wszystkich typach środków transportu,
- utrudniony dostęp do leczenia, opieki medycznej i rehabilitacji, zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt rehabilitacyjny i środki pomocnicze,
- ograniczona możliwość udziału w życiu społeczno-kulturalnym.

Wiele budynków użyteczności publicznej na terenie powiatu nie jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych – często brakuje podjazdów, wind, poręczy i sanitariatów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.

Te niedogodności powodują, że udział osób niepełnosprawnych, a zwłaszcza osób niepełnosprawnych ruchowo w życiu społecznym bywa ograniczony, a czasami niemożliwy. W ostatnich latach funkcjonowanie osób niepełnosprawnych poprawiło się dzięki upowszechnieniu publicznych środków transportu niskopodłogowych. Dotyczy to zwłaszcza osób z dysfunkcją narządów ruchu. Niemniej niektóre autobusy w dalszym ciągu są nieprzystosowane w zakresie potrzeb osób niepełnosprawnych, a przeciętnie z racji zazwyczaj niskich dochodów nie wszystkie osoby niepełnosprawne posiadają własny środek transportu, a i te często nie są przystosowane do ich potrzeb w takim stopniu, aby pozwolić na w pełni samodzielne i swobodne przemieszczanie się. Zazwyczaj w tych sytuacjach niepełnosprawni zdani są na pomoc rodziny lub osób trzecich.

Pozostające w niektórych miejscach z dawnych czasów wysokie krawężniki uniemożliwiają podjazd i zjazd wózkami inwalidzkimi, a w wielu przypadkach brak sygnalizacji dźwiękowej przy przejściach dla pieszych uniemożliwia osobom niewidomym sprawne i samodzielne poruszanie się.

Na terenie Powiatu Legionowskiego nie funkcjonuje zakład pracy chronionej, ale funkcjonuje zakład aktywności zawodowej oraz spółdzielnia socjalna.

Rzeczywiste cele rehabilitacji zawodowej mogą być osiągnięte wtedy, gdy osoba niepełnosprawna może być aktywna zawodowo nie tylko w otoczeniu osób podobnych sobie, ale i w otoczeniu osób w pełni sprawnych, gdyż do poprawy psychiki osoby niepełnosprawnej potrzebny jest kontakt z różnymi środowiskami.

Z tego powodu koniecznym jest wdrażanie rozwoju zatrudnienia na tzw. otwartym rynku pracy, jak najbliżej miejsca zamieszkania. Ludzie niepełnosprawni, z racji dysfunkcji swego organizmu, mogą być mniej wydajni od pracowników pełnosprawnych, co przy dzisiejszych realiach może stawiać ich na z góry przegranej pozycji na rynku pracy. Dochodzą do tego mentalne uprzedzenia części pracodawców.

Tego typu sytuacje łagodzone są bliskością Warszawy, która mając porównywalnie do innych regionów kraju niższą stopę bezrobocia wchłania bezrobotnych, umożliwiając zatrudnienie także osobom niepełnosprawnym.

Powiat nie posiada szpitala publicznego jednakże od 2012 roku częściowo poprawiła się sytuacja w zakresie ochrony zdrowia, ponieważ na terenie gminy Wieliszew powstała placówka szpitalna dla osób ze schorzeniami nowotworowymi.

Aktualnie w trakcie budowy jest szpital resortowy Ministerstwa Obrony Narodowej, który pozostanie filią szpitala MSWiA w Warszawie.

Pozostałe placówki służby zdrowia świadczą przede wszystkim pomoc ambulatoryjną. Znaczna część przypadków chorób kierowana jest do konsultacji specjalistów w Warszawie, co pogarsza fakt ogólnie znanej złej kondycji finansowo-organizacyjnej służby zdrowia. Osoby niepełnosprawne mimo swoistej bliskości Warszawy są od niej oddalone. Korzystanie z wielu usług rehabilitacyjnych, zwłaszcza wysoko

wyspecjalizowanych możliwe jest tylko w Warszawie bądź w innych ośrodkach poza powiatem.

W tej sytuacji koniecznością jest obecność drugiej osoby z rodziny lub innego opiekuna, co wyłącza ją z aktywności zawodowej, a tym samym wpływa na poziom egzystencji rodzin z osobami niepełnosprawnymi.

Jeżeli wziąć pod uwagę, że większość usług rehabilitacyjnych wymaga systematyczności i dużej częstotliwości zabiegów, rozwiązanie tego problemu staje się dla osoby niepełnosprawnej wyjątkowo ważnym problemem.

Osoby niepełnosprawne często mają ograniczony dostęp do pełnej oferty rekreacyjno-kulturalnej z powodów wymienionych powyżej. Właściwy rozwój kulturalno – duchowy i wypoczynek wpływa na poprawę samopoczucia osób niepełnosprawnych i łagodzi w ten sposób skutki dysfunkcji. Potrzebne są dalsze działania, aby dostępność do kultury i wypoczynku dla osób niepełnosprawnych była porównywalna z ofertą dla osób zdrowych. Poza środkami z PFRON samorządy np. poprzez organizacje pożytku publicznego powinny w większym stopniu wzbogacać ofertę kulturalną, sportową, edukacyjną oraz promować działalność osób niepełnosprawnych poprzez stworzenie systemu, który umożliwiałby większe wsparcie osób niepełnosprawnych w zakresie np. zorganizowania bezpłatnego dowozu na różnego rodzaju imprezy okolicznościowe, poprzez umożliwianie korzystania z bezpłatnego wejścia na mecze sportowe, do teatrów czy kin.

Dla osób niepełnosprawnych, a szczególnie dla dzieci niepełnosprawnych oraz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, powinna zostać wdrożona opieka wytchnieniowa. Tego rodzaju wsparcie, kierowane szczególnie dla opiekunów osób niepełnosprawnych pozwoliłoby na przynajmniej krótkoterminowy odpoczynek dla rodzin osób niepełnosprawnych. Ponadto zdarzają się sytuacje, które wynikają z konieczności realizacji przez rodziny osób niepełnosprawnych niezbędnych zadań (praca zawodowa lub sytuacje kryzysowe). Opieka wytchnieniowa powinna być realizowana szczególnie przez ośrodki wsparcia, prowadzone przez organizacje pożytku publicznego i wspomagane merytorycznie i finansowo przez samorządy. W 2018 roku Miasto Legionowo w partnerstwie z Kołem Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski przy TPD, z projektu z o nazwie „Współpraca-Integracja-Pomoc”, utworzyło miejsce opieki wytchnieniowej, które działało do listopada 2020 roku jako ośrodek wsparcia. Aktualnie wszystkie gminy Powiatu Legionowskiego realizują lub są na etapie początków wdrażania programów, dotyczących opieki wytchnieniowej oraz w zakresie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej. Powiat Legionowski udziela pomocy merytorycznej oraz każdej innej, w ramach swoich możliwości finansowych i prawnych.

Kwestia realizacji pomocy osobom niepełnosprawnym o znacznym lub umiarkowanym stopniu w zakresie posiadania asystenta osobistego, który pomagałby takim osobom

w podejmowaniu lub realizacji aktywności społecznej w zakresie czynności codziennych jest bardzo istotna i świadczy o zrozumieniu problematyki przez samorzady.

Aktualnie w żadnym z samorządów na terenie powiatu nie występują tzw. centra opiekuńczo-mieszkalne, których głównym celem działalności jest zapewnienie opieki dla osób niepełnosprawnych w czasie, gdy ich opiekunowie chcą realizować swoje własne aktywności.

Centra opiekuńczo-mieszkalne powinny być organizowane w budynkach, które są odpowiednio przystosowane do potrzeb zdrowotnych, pielęgnacyjnych, powinny zapobiegać wtórnym powikłaniom, stymulować i rozwijać sprawność ruchową, kompetencje poznawcze oraz społeczne osób niepełnosprawnych.

Innym zagadnieniem jest brak funkcjonujących mieszkań chronionych i treningowych, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, które są zazwyczaj prowadzone przez organizacje pożytku publicznego i wspomagane przez lokalne samorzady.

Mieszkania chronione są to mieszkania, które przygotowują osoby niepełnosprawne, przebywające pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkania chronione zapewniają warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

Mieszkania treningowe służą osobom niepełnosprawnym, a szczególnie osobom z dysfunkcjami ruchowymi, do nauczenia samodzielności funkcjonalnej, pozwalającej na poprawną integrację ze środowiskiem społecznym.

Obydwa typy wyżej wymienionych mieszkań powinny być dostosowane do możliwości intelektualnych i ruchowych osób niepełnosprawnych.

Część osób niepełnosprawnych nie umie znaleźć się w rzeczywistości, nie dąży do szukania pomocy i oparcia w różnego rodzaju organizacjach ich zrzeszających. Brak tych potrzeb powoduje zmniejszoną świadomość uprawnień i dostępu do informacji. Ostatnie 10 lat jednak gruntownie poprawiło funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Zarówno działania władz samorządowych, jak i realizacja zadań ustawowych, jak i różnych programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (np. Program Aktywny Samorząd, Program Wyrównywania Różnic Między Regionami) znacznie przyczyniają się do lepszego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku społecznym.

Ponadto Powiat Legionowski, samorzady gminne oraz stowarzyszenia i fundacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych co roku, zarówno cyklicznie, jak i incydentalnie organizują uroczystości, w których czynny udział biorą osoby niepełnosprawne. Szczególnym tego przykładem są corocznie obchodzone Dni Osób Niepełnosprawnych,

które pozwalają na realizację pozytywnej integracji wśród osób z niepełnosprawnościami, jak i osób w pełni sprawnych.

Przykładów można mnożyć więcej, ale dzięki takim działaniom coraz powszechniejsze staje się dochodzenie do głównego celu, jakim jest świat bez barier.

1.2 Dostępność infrastruktury samorządowej dla osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Legionowskiego.

Zarówno samorząd powiatowy, jak i samorzady gminne realizując swoje zadania, dysponują różnego rodzaju jednostkami organizacyjnymi, które wypełniają zadania ustawowe i służą mieszkańcom rejonu.

a) Powiat Legionowski

Na terenie Powiatu działa 19 szkół ponadpodstawowych (dla młodzieży i dorosłych), w tym Powiatowy Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Legionowie. W ramach Powiatowego Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych szczególną rolę pełni Szkoła Przystosowująca do Pracy, w której prowadzone są także indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze z 10 uczniami o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu głębokim.

W szkołach ponadpodstawowych znajdujących się na terenie Powiatu nie ma klas integracyjnych w rozumieniu przepisów oświatowych. Łączną liczbę uczniów szkół ponadpodstawowych, prowadzonych przez Powiat w roku szkolnym 2019/2020 ocenia się na 2232 osoby, w tym 63 uczniów niepełnosprawnych.

Spośród szkół ponadpodstawowych, prowadzonych przez Powiat tylko Liceum Ogólnokształcące im. Marii Konopnickiej i Szkoła Przystosowująca do Pracy są szkołami bez barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych. Częściowo dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych jest Liceum Ogólnokształcące imienia Stanisława Lema w Stanisławowie Pierwszym (tylko podjazdy), natomiast pozostałe szkoły albo w ogóle nie są dostosowane albo na minimalnym i częściowym poziomie (np. tylko łazienki i wc, które spełniają normy dla osób niepełnosprawnych ruchowo).

Budynek Starostwa Powiatowego, w którym funkcjonują nie tylko instytucje samorządu powiatowego jest pozbawiony barier architektonicznych.

Powiatowy Urząd Pracy znajduje się na trzecim piętrze, w budynku Starostwa Powiatowego i nie występują tam bariery architektoniczne i techniczne.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie funkcjonuje w budynku parterowym, w którym nie występują bariery architektoniczne lub techniczne.

W Powiecie działa Powiatowa Instytucja Kultury i Powiatowa Biblioteka Publiczna. Budynek, w którym się mieszczą obydwie instytucje nie spełnia podstawowych norm, dotyczących przystosowania dla osób niepełnosprawnych.

Budynek funkcjonującego w Powiecie Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej jest pozbawiony barier.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna zajmuje się diagnozowaniem głównie dzieci kierowanych tam przez placówki oświatowo-wychowawcze. Mieści się w budynku w pełni dostosowanym dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie jest to placówka przeznaczona dla 92 jego mieszkańców, w tym 69 mieszkańców w podeszłym wieku oraz 20 mieszkańców somatycznie przewlekle chorych. Dom jest w pełni przystosowany do funkcjonowania w nim osób niepełnosprawnych. Osoby w nim przebywające mają zapewnioną całodobową opiekę medyczną, rehabilitację oraz możliwość rozwijania swojej osobowości poprzez uprawianie różnego rodzaju twórczości artystycznej.

Do najbardziej aktywnych organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych należą: Fundacja „Promień Słońca”, Legionowskie Stowarzyszenie „Amicus”, Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Legionowskie Stowarzyszenie Potrzebującym „Nadzieja”, Koło Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci, Krajowy Komitet Wychowania Resocjalizującego, Polski Związek Niewidomych, Związek Harcerstwa Polskiego oraz Fundacja Emanio Arcus.

Ponadto Powiatowe Centrum Integracji Społecznej wyróżnia się działalnością na rzecz osób niepełnosprawnych, które m. in. nie tylko zatrudnia osoby niepełnosprawne, ale również w dużym stopniu pomaga im w znalezieniu miejsca zatrudnienia na szerokim rynku pracy.

b) Gmina Jabłonna

Na terenie gminy Jabłonna funkcjonują 3 szkoły podstawowe, których organem prowadzącym jest gmina, spośród których 2 posiadają nieusunięte bariery architektoniczne, techniczne i komunikacyjne. W szkołach nie występują klasy integracyjne.

Na terenie gminy Jabłonna funkcjonują 2 przedszkola, w jednym z nich brakuje windy. W przedszkolach nie występują oddziały integracyjne.

W roku szkolnym 2019/2020 łączna liczba uczniów i wychowanków w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez gminę Jabłonna wynosiła 2545, spośród których liczba dzieci niepełnosprawnych wynosiła 62.

Na terenie Jabłonna nie ma żłobków, których organem prowadzącym byłaby gmina.

Na terenie gminy Jabłonna funkcjonują 3 ośrodki kultury, w których nie są usunięte bariery architektoniczne i techniczne, np. brakuje podjazdów do wózków inwalidzkich, brakuje wind oraz łazienek dostosowanych dla osób z niepełnosprawnością.

Budynek Urzędu Gminy jest budynkiem zabytkowym i z tego względu nie jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej znajduje się na parterze i osoba niepełnosprawna ma pełen dostęp do biura, niemniej wjazd do łazienki jest zbyt wąski na każdy rodzaj wózka inwalidzkiego, a sama łazienka nie posiada pochwytów.

Na terenie gminy Jabłonna funkcjonują 2 niepubliczne ośrodki zdrowia, które są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W gminie Jabłonna funkcjonuje biblioteka publiczna, która posiada swoją filię.

Główny budynek biblioteki posiada podjazd dla wózków inwalidzkich, ale brakuje windy, ponadto łazienka posiada bariery. Filia biblioteki nie ma usuniętych barier architektonicznych i technicznych. Występują bariery komunikacyjne.

Do najbardziej aktywnych organizacji pozarządowych, wspierających osoby niepełnosprawne należy: „Fundacja Dzielna Matka pomocy Rodzinom Dzieci z Niepełnosprawnością Sprzężoną” oraz Fundacja „Promień Słońca”.

c) Gmina Legionowo

Na terenie gminy Legionowo funkcjonuje 6 szkół podstawowych, których organem prowadzącym jest gmina oraz 3 szkoły niepubliczne. W 3 szkołach publicznych brakuje podjazdów oraz wind, w żadnej ze szkół nie są prowadzone zajęcia dla uczniów słabowidzących z powodu braku uczniów z tą dysfunkcją. Łączna liczba uczniów we wszystkich szkołach w roku szkolnym 2019/2020 wynosi, w tym w szkołach prowadzonych przez gminę 5516.

W szkołach podstawowych funkcjonuje 12 oddziałów integracyjnych.

Na terenie gminy Legionowo funkcjonuje jedno przedszkole integracyjne, posiadające 5 oddziałów integracyjnych i jedno przedszkole z 3 oddziałami integracyjnymi. Planowane jest zwiększenie oddziałów integracyjnych w obydwu przedszkolach. W 5 przedszkolach brakuje podjazdów, w 7 łazienek przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w 6 przedszkolach brakuje wind. Spośród 3 przedszkoli niepublicznych dotowanych przez Legionowo jedno nie posiada usuniętych barier architektonicznych i technicznych.

W roku szkolnym 2019/2020 łączna liczba uczniów i wychowanków w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez gminę Legionowo wynosiła 8268, spośród których liczba dzieci niepełnosprawnych wynosiła 293.

Na terenie Legionowa funkcjonuje 1 żłobek publiczny i 5 żłobków niepublicznych. Żłobek prowadzony przez Legionowo jest w pełni przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Budynek Urzędu Miasta jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W Ośrodku Pomocy Społecznej i w jego filii nie ma toalet dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz windy.

Miejska Biblioteka Publiczna w Legionowie posiada 3 filie. Wszystkie budynki, w których funkcjonuje biblioteka są pozbawione barier.

Na terenie Legionowa funkcjonuje 11 niepublicznych placówek medycznych, spośród których 2 placówki mają nieusunięte bariery architektoniczne i techniczne.

Do najbardziej aktywnych organizacji pozarządowych, wspierających osoby niepełnosprawne należą: Fundacja „Promień Słońca”, Legionowskie Stowarzyszenie „Amicus”, Fundacja „Pracownia Kompetencji”, Caritas, Polski Czerwony Krzyż, Stowarzyszenie Potrzebującym „Nadzieja”, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Fundacja „Emanio Arcus”, Fundacja „Lupus” oraz Stowarzyszenie „Wolontariat Legionowo”.

d) Gmina Nieporęt

Na terenie gminy Nieporęt funkcjonuje 6 publicznych szkół podstawowych, spośród których w 2 szkołach brakuje wind, w 1 szkole brakuje podjazdu i w 1 szkole niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych są łazienki. Pracownie komputerowe są niedostosowane dla uczniów słabowidzących. W nieporęckich szkołach publicznych nie ma klas integracyjnych.

Na terenie gminy Nieporęt funkcjonuje 11 przedszkoli, w tym 4 publiczne i 7 niepublicznych. Nieusunięte bariery są w 1 przedszkolu publicznym i w 3 przedszkolach niepublicznych.

W roku szkolnym 2019/2020 łączna liczba uczniów i wychowanków w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez gminę Nieporęt wynosiła 2062, spośród których liczba dzieci niepełnosprawnych wynosiła 59.

Na terenie Nieporętu funkcjonują 4 niepubliczne żłobki oraz klub dziecięcy. Budynki żłobków nie są dostosowane dla niepełnosprawnych dzieci, szczególnie w zakresie braku podjazdów dla wózków inwalidzkich i nieprzystosowania łazienek.

Budynek Urzędu Gminy Nieporęt nie posiada barier architektonicznych i technicznych.

Budynek Ośrodka Pomocy Społecznej jest niedostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, aktualna siedziba jest jego miejscem tymczasowym.

Na terenie gminy funkcjonują 2 ośrodki zdrowia, które nie posiadają barier architektonicznych i technicznych.

Biblioteka Publiczna w Nieporęcie posiada 2 filie. Biblioteka mieści się na parterze, nie ma łazienki dostosowanej dla osób niepełnosprawnych. Jedna z filii bibliotecznych też funkcjonuje na parterze i posiada łazienkę, dostosowaną do wymagań osób niepełnosprawnych, natomiast druga filia ma nieusunięte bariery.

e) Miasto i Gmina Serock

Na terenie Miasta i Gminy Serock funkcjonują 4 szkoły podstawowe, spośród których 2 posiadają nieusunięte bariery architektoniczne. Jedna szkoła posiada tylko podjazd dla wózków, w drugiej nie ma barier architektonicznych i technicznych. Żadna ze szkół nie posiada pracowni informatycznej dla uczniów słabowidzących. W jednej ze szkół występuje oddział integracyjny.

Na terenie Serocka funkcjonują 3 gminne przedszkola, w 2 z nich występują bariery, natomiast jedno posiada podjazd dla wózków inwalidzkich oraz dostosowaną dla osób niepełnosprawnych toaletę.

W szkołach prowadzonych przez gminę w roku szkolnym 2019/2020 funkcjonuje 1407 wychowanków, w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych jest łącznie 525 wychowanków. 42 wychowanków szkół i przedszkoli posiada orzeczenie o niepełnosprawności. W jednej ze szkół jest oddział integracyjny. Żadne z przedszkoli nie posiada w pełni usuniętych wszelkich barier, niemniej jedno z przedszkoli posiada podjazd dla wózków inwalidzkich, zaś dwa przedszkola nie posiadają barier, utrudniających niepełnosprawnym dzieciom funkcjonowanie.

W roku szkolnym 2019/2020 łączna liczba uczniów i wychowanków w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez gminę wynosiła 2247, spośród których liczba dzieci niepełnosprawnych wynosiła 77.

Na terenie Serocka funkcjonują 2 żłobki niepubliczne, które są dostosowane do przyjmowania dzieci niepełnosprawnych.

Budynek Urzędu jest generalnie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Biuro obsługi klienta znajduje się na parterze i pracownicy urzędu pomagają klientom niepełnosprawnym, jeżeli zachodzi taka potrzeba.

Budynek Ośrodka Pomocy Społecznej jest niedostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych pod względem braku windy lub platformy, w zakresie jego funkcjonowania na piętrze budynku.

Na terenie Serocka funkcjonuje 1 publiczny ośrodek zdrowia, który jest w pełni dostosowany do korzystania przez osoby niepełnosprawne.

Do najbardziej aktywnych organizacji pozarządowych, wspierających osoby niepełnosprawne należy Integracyjne Centrum Opieki, Wychowania, Terapii KKWR w Serocku.

f) Gmina Wieliszew

Na terenie gminy Wieliszew funkcjonuje 6 szkół podstawowych, spośród których 2 posiadają nieusunięte bariery architektoniczne. W szkołach nie występują klasy integracyjne.

Na terenie gminy Wieliszew funkcjonują 4 przedszkola, w których nie występują oddziały integracyjne. Żadne z przedszkoli nie posiada w pełni usuniętych wszelkich barier, niemniej jedno z przedszkoli posiada podjazd dla wózków inwalidzkich, zaś w 2 przedszkolach pozbawione barier są łazienki.

W roku szkolnym 2019/2020 łączna liczba uczniów i wychowanków w przedszkolach i szkołach prowadzonych przez gminę Wieliszew wynosiła 2247, spośród których liczba dzieci niepełnosprawnych wynosiła 77.

Na terenie Wieliszewa funkcjonują 3 żłobki niepubliczne, 2 z nich są dostosowane do przyjmowania dzieci niepełnosprawnych.

Budynek Urzędu jest generalnie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Bariere techniczną stanowi brak windy, ale biuro obsługi klienta znajduje się na parterze i pracownicy urzędu pomagają klientom niepełnosprawnym, jeżeli zachodzi taka potrzeba.

Ośrodek Pomocy Społecznej mieści się na parterze w dwóch różnych budynkach, budynku TBS oraz Komendy Policji. W części OPS, która znajduje się w budynku TBS nie są usunięte bariery architektoniczne i techniczne.

Biblioteka mieści się na parterze szkoły podstawowej, nie występują bariery architektoniczne i techniczne.

Do najbardziej aktywnych organizacji pozarządowych należą: „Aktywni dla Łajsk” oraz „Sztuka włączania”.

Podsumowując informacje zebrane przez PCPR i udostępnione w Programie można pokusić się o niezbędne zestawienia, obrazujące chociaż wybiórczo, faktyczny stan dostępności osób niepełnosprawnych do instytucji, szczególnie samorządowych, funkcjonujących na terenie Powiatu.

Pełna dostępność dla osób niepełnosprawnych oznacza fakt, że dany budynek jest dostępny w każdym przypadku dla osoby niepełnosprawnej i może ona załatwić swoje sprawy urzędowe w każdym z pomieszczeń, w którym znajduje się funkcjonują urzędnicy. Częściowa dostępność oznacza występowanie takich opcji, które uniemożliwiają osobie niepełnosprawnej np. dotarcie do urzędników, którzy funkcjonują na piętrze budynku z powodu braku windy, brak możliwości korzystania z sanitariatów, przed budynkiem nie ma podjazdu dla osób niepełnosprawnych ruchowo.

Do najważniejszych tego rodzaju instytucji należą siedziby jednostek samorządowych, których dostępność dla osób niepełnosprawnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 1. Dostępność dla osób niepełnosprawnych do urzędów jednostek samorządowych.

L.p.	Siedziby jednostek samorządowych	Pełna dostępność	Częściowa dostępność
1	Starostwo Powiatowe	tak	nie dotyczy
2	Urząd Gminy w Jabłonie	nie	tak
3	Urząd Miasta w Legionowie	tak	nie dotyczy
4	Urząd Gminy w Nieporęcie	nie	tak
5	Urząd Miasta i Gminy w Serocku	nie	tak
6	Urząd Gminy w Wieliszewie	tak	nie dotyczy

Źródło: Dane pozyskane od jednostek

Wśród wszystkich osób, które korzystają z usług jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego świadczących pomoc socjalną znajduje się niemała liczba osób niepełnosprawnych. Poniższa tabela przedstawia dostępność tego typu placówek dla osób niepełnosprawnych.

Tabela Nr 2. Dostępność dla osób niepełnosprawnych do budynków pomocy społecznej.

L.p.	Siedziby jednostek pomocy społecznej	Pełna dostępność	Częściowa dostępność
1	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	tak	nie dotyczy
2	Ośrodek Pomocy Społecznej w Jabłonie	tak	nie dotyczy
3	Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie	nie	tak
4	Ośrodek Pomocy Społecznej w Nieporęcie	nie	tak
5	Ośrodek Pomocy Społecznej w Serocku	nie	tak
6	Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieliszewie	nie	tak

Źródło: Dane pozyskane od jednostek

Szczególnym rodzajem działalności, które przyczynia się do poprawnego funkcjonowania cywilizacyjnego ludzi, jest edukacja. W związku z tym, że do placówek oświatowych uczęszcza duża liczba uczniów, spośród których część jest osobami niepełnosprawnymi, placówki edukacyjne powinny wyróżniać się pełną dostępnością przede wszystkim dla uczniów, jak również dla ich rodziców.

Poniższa tabela prezentuje dostępność do placówek oświatowych o charakterze publicznym.

Tabela Nr 3. Dostępność dla osób niepełnosprawnych do budynków publicznych placówek oświatowych.

L.p.	Publiczne placówki oświatowe	Pełna dostępność	Częściowa dostępność
1	Powiat Legionowski	2 szkoły	14 szkół
2	Gmina Jabłonna	1 szkoła	2 szkoły
3	Gmina Legionowo	3 szkoły	3 szkoły
4	Gmina Nieporęt	2 szkoły	4 szkoły
5	Miasto i Gmina Serock	2 szkoły	2 szkoły
6	Gmina Wieliszew	4 szkoły	2 szkoły

Źródło: Dane pozyskane od jednostek

Do instytucji wpływających na osobowość małego dziecka oraz jego przygotowanie do funkcjonowania w szkole należy przedszkole. Również do przedszkoli mogą uczęszczać dzieci niepełnosprawne oraz rodzice, doprowadzający dzieci, którzy posiadają niepełnosprawność. Poniższa tabela informuje o dostępności do placówek przedszkolnych o charakterze publicznym.

Tabela Nr 4. Dostępność osób niepełnosprawnych do budynków publicznych placówek przedszkolnych.

L.p.	Publiczne placówki przedszkolne	Pełna dostępność	Częściowa dostępność
1	Powiat Legionowski	nie dotyczy	nie dotyczy
2	Gmina Jabłonna	1 przedszkole	1 przedszkole
3	Gmina Legionowo	2 przedszkola	9 przedszkoli
4	Gmina Nieporęt	3 przedszkola	1 przedszkole
5	Miasto i Gmina Serock	1 przedszkole	2 przedszkola
6	Gmina Wieliszew	nie dotyczy	4 przedszkola

Źródło: Dane pozyskane od jednostek

Pomimo dużych możliwości czytelnictwa książek i czasopism, które oferują usługi internetowe w miejscu zamieszkania, nie maleje zainteresowanie możliwością korzystania z oferty, przedstawianej przez biblioteki, dlatego instytucje biblioteczne powinny charakteryzować się pełną dostępnością dla osób niepełnosprawnych.

Poniższa tabela informuje o dostępności do placówek bibliotecznych o charakterze publicznym.

Tabela Nr 5. Dostępność dla osób niepełnosprawnych do budynków publicznych placówek bibliotecznych.

L.p.	Biblioteki publiczne	Pełna dostępność	Częściowa dostępność
1	Powiat Legionowski	nie	tak
2	Gmina Jabłonna	nie	tak
3	Gmina Legionowo	tak	nie
4	Gmina Nieporęt	nie	tak
5	Miasto i Gmina Serock	tak	nie
6	Gmina Wieliszew	tak	nie

Źródło: Dane pozyskane od jednostek

Rozdział II. Podstawowi realizatorzy działań na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Legionowskiego

2. 1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, zwane dalej PCPR, jest jednostką organizacyjną Powiatu. Spośród różnych działań o charakterze pomocowym dla mieszkańców Powiatu istotną częścią prowadzonych przez Centrum zadań jest udzielanie pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym, jako realizatora programów w ramach rehabilitacji społecznej z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwanego dalej PFRON. Do zadań realizowanych przez PCPR na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków PFRON należy między innymi:

- dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- dofinansowywanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowywanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowywanie kosztów działalności 2 warsztatów terapii zajęciowej,
- realizacja pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”,
- udzielanie osobom niepełnosprawnym informacji o ich prawach i uprawnieniach.

PCPR udziela pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym na podstawie decyzji Prezesa PFRON, która określa przede wszystkim wysokość środków finansowych na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej, przydzielanych corocznie Powiatowi.

Wysokość środków finansowych przydzielonych przez PFRON w latach 2018-2019 określa poniższa tabela.

Tabela Nr 6. Wysokość środków finansowych z PFRON w latach 2018-2019

Rok	Dofinansowanie ogółem
2018	1 770 424 zł
2019	1 912 938 zł

Źródło: Informacja o wysokości środków PFRON w 2018 i 2019 roku – dane własne PCPR

a) Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych zazwyczaj określana jest jako bariery funkcjonalne. Są to utrudnienia lub ograniczenia występujące w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, które utrudniają lub uniemożliwiają swobodę ruchu, funkcjonowanie w życiu codziennym, społecznym oraz swobodne porozumiewanie się. Osoba niepełnosprawna chcąc aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym musi wyostać się z funkcjonowania tylko w obrębie własnego mieszkania. Zgodnie z przepisami prawa dofinansowanie do likwidacji barier może maksymalnie wynosić do 95 % kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do 15 - krotności przeciętnego wynagrodzenia. Dofinansowanie następuje na podstawie złożonego wniosku i później umowy zawartej pomiędzy niepełnosprawnym wnioskodawcą a PCPR.

Środki finansowe na dofinansowanie likwidacji barier są przeznaczane ze środków PFRON dla osób z niepełnosprawnością przeważnie dla:

- osób poruszających się na wózku inwalidzkim,
- osób z inną dysfunkcją narządów ruchu,
- osób z dysfunkcją wzroku,
- osób z dysfunkcją słuchu lub mowy,
- osób z deficytem rozwojowym (w tym upośledzenie umysłowe),
- osób z dysfunkcjami neurologicznymi,
- osób z inną niepełnosprawnością.

Liczbę beneficjentów oraz wysokość dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w latach 2018-2019 określa poniższa tabela:

Tabela Nr 7. Liczba osób niepełnosprawnych oraz wysokość wydatkowanych środków z PFRON w latach 2018-2019 w zakresie barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

Rok	Liczba osób niepełnosprawnych	Dofinansowanie ogółem
2018	27	156 000 zł
2019	39	152 316 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

b) Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji społecznej połączonej z wypoczynkiem, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijania umiejętności społecznych uczestników. Osoby z nich korzystające mogą odbywać 14 dniowy turnus w wybranym przez siebie ośrodku, który podlega rejestracji u właściwego wojewody. Na zalecenie lekarza osoba niepełnosprawna może odbyć turnus z opiekunem, któremu również przyznawane jest dofinansowanie ze środków PFRON.

Liczbę beneficjentów oraz wysokość dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2018-2019 określa poniższa tabela:

Tabela Nr 8. Liczba osób niepełnosprawnych oraz wysokość wydatkowanych środków z PFRON w latach 2018-2019 w zakresie turnusów rehabilitacyjnych.

Rok	Liczba osób niepełnosprawnych	Dofinansowanie ogółem
2018	75	69 721,00 zł
2019	61	60 418,00 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

c) Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Sprzęt rehabilitacyjny jest to sprzęt niezbędny do prowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej. Sprzęt ten służy do usprawnienia zaburzonych funkcji organizmu i wspomaga proces całej rehabilitacji.

Przedmioty ortopedyczne to przyrządy ortopedyczne niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałej niepełnosprawności, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego.

Środki pomocnicze to środki, które ułatwiają w znacznym stopniu lub wręcz umożliwiają osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w środowisku społecznym i zawodowym.

Tego rodzaju dofinansowania są realizowane ze środków PFRON.

Liczbę beneficjentów oraz wysokość dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2018-2019 określa poniższa tabela:

Tabela Nr 9. Liczba osób niepełnosprawnych oraz wysokość wydatkowanych środków z PFRON w latach 2018-2019 w zakresie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.

Rok	Liczba osób niepełnosprawnych	Dofinansowanie ogółem
2018	163	265 350 zł
2019	136	245 972 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

d) Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Do powyższego dofinansowania zaliczają się wszystkie działania, które mają na celu aktywizację społeczną osób niepełnosprawnych. Beneficjentami tego typu pomocy są osoby niepełnosprawne, które należą do zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym organizacji pozarządowych, posiadających w statutach zapisy, dotyczące realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Dofinansowanie PCPR, przyznawane ze środków z PFRON w takim przypadku dotyczy przede wszystkim organizacji imprez o charakterze społeczno-kulturalnym, organizacji imprez sportowych, wyjazdów krajoznawczo-turystycznych i rekreacyjnych, z których korzystają duże grupy osób niepełnosprawnych.

Liczbę umów oraz wysokość dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2018-2019 określa poniższa tabela:

Tabela Nr 10. Liczba osób niepełnosprawnych oraz wysokość wydatkowanych środków z PFRON w latach 2018-2019 w zakresie dofinansowania do sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

Rok	Liczba organizacji pozarządowych	Liczba umów	Dofinansowanie ogółem
2018	7	12	57 682 zł
2019	6	11	60 248 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

e) Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej.

Osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności umiarkowanym lub znacznym, ze wskazaniem do terapii zajęciowej, mogą ubiegać się o rehabilitację w warsztacie terapii zajęciowej, zwanym dalej Warsztatem. Będąc uczestnikami Warsztatu nabywają samodzielności, umiejętności oraz kwalifikacji umożliwiających w efekcie podjęcie pracy. Warsztaty mogą być organizowane przez organizacje pożytku publicznego jak fundacje, stowarzyszenia lub przez inne podmioty jak np. jednostki samorządu terytorialnego czy zakłady pracy chronionej, posiadające osobowość prawną lub zdolność do czynności prawnych i stanowią część ich struktury organizacyjnej. Istnieje wiele form i technik terapii zajęciowej, dzięki którym uczestnicy uczą się czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijają psychofizyczną sprawność oraz podstawowe, a często i specjalistyczne umiejętności zawodowe. Celem tych działań jest osiągnięcie kwalifikacji, które umożliwiają szkolenie zawodowe oraz podjęcie pracy. Dla każdego uczestnika Warsztatu opracowywany jest indywidualny program rehabilitacji, który zawiera informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej, planowanych działań terapeutycznych i spodziewanych efektów. Rada programowa Warsztatu dokonuje okresowej oraz kompleksowej oceny realizacji programu rehabilitacji i osiągniętych postępów uczestnika, uzasadniających:

- podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy;
- potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, ze względu na brak postępów w rehabilitacji i niemożność podjęcia zatrudnienia;
- przedłużenie terapii dla osób mających szansę w okresie dłuższej rehabilitacji na postępy, które umożliwią podjęcie zatrudnienia w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy;
- przedłużenie pobytu w Warsztacie z powodu okresowego braku możliwości podjęcia zatrudnienia z powodu braku miejsc pracy lub okresowego braku możliwości skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia.

W Powiecie funkcjonują dwa Warsztaty:

1. Warsztat Terapii Zajęciowej, którego podmiotem prowadzącym jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Legionowie, w którym funkcjonuje 35 uczestników,
2. Warsztat Terapii Zajęciowej im. Św. Rity, którego podmiotem prowadzącym jest Legionowskie Stowarzyszenie AMICUS, w którym funkcjonuje 38 uczestników.

Powiat corocznie dopłaca minimum 10% kosztów działalności obydwu Warsztatów.

Liczbę beneficjentów oraz wysokość dofinansowania do działalności dwóch Warsztatów ze środków PFRON oraz ze środków Powiatu w latach 2018-2019 określa poniższa tabela:

Tabela Nr 11. Liczba osób niepełnosprawnych oraz wysokość wydatkowanych środków z PFRON i z Powiatu w latach 2018-2019 do warsztatów terapii zajęciowej.

Rok	WTZ	Liczba uczestników	Dofinansowanie PFRON	Dofinansowanie Powiat	Łączna kwota w zł
2018	Prowadzony przez OPS	35	580 860 zł	64 540 zł	645 400 zł
	Prowadzony przez stowarzyszenie AMICUS	38	630 648 zł	70 072 zł	700 720 zł
2019	Prowadzony przez OPS	35	633 360 zł	70 373 zł	703 733 zł
	Prowadzony przez Stowarzyszenie AMICUS	38	687 648 zł	76 405 zł	764 053 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

f) Program Aktywny Samorząd.

Od 2012 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Legionowie realizuje dodatkowe zadanie zlecone przez PFRON, tj. program „Aktywny Samorząd” w formie realizacji I oraz II modułu.

Od kwietnia 2020 roku, w związku z epidemią Covid 19, PCPR realizuje ponadto moduł III, który pozwala na pomoc finansową dla uczestników zamkniętych z powodu epidemii dziennych placówek typu: warsztaty terapii zajęciowej, środowiskowe domy samopomocy, szkoły specjalne, ośrodki rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawcze oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze. Ośrodki te są wymienione w katalogu PFRON.

Podstawową funkcją programu „Aktywny Samorząd” jest wsparcie samorządów powiatowych w zakresie podejmowanych przez nie działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych w społeczności lokalnej. Działania podejmowane w programie są istotnym uzupełnieniem wszelkich innych działań PFRON i Powiatu na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

Program „Aktywny Samorząd” w ramach modułu I oraz modułu II wspiera likwidację barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Moduł III natomiast jest programem pomocowym o charakterze incydentalnym, który ma nieść pomoc w przypadkach np. klęsk żywiołowych lub epidemicznych.

Na pomoc finansową w 2018 r. dla niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Legionowskiego zostało wykorzystane łącznie 133 596 zł, natomiast w 2019 roku wykorzystano łącznie 241 287 zł.

Liczbę beneficjentów oraz wysokość dofinansowania w ramach programu Aktywny Samorząd w latach 2018-2019 określa poniższa tabela:

Tabela Nr 12. Wysokość dofinansowania z PFRON dla osób niepełnosprawnych w ramach programu Aktywny Samorząd w latach 2018-2019.

Moduł I	Rok 2018		Rok 2019	
	Liczba osób	Kwota wydatkowana	Liczba osób	Kwota wydatkowana
Dofinansowanie do pomocy w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu	2	13 430 zł	2	17 000 zł
Dofinansowanie do zakupu sprzętu elektronicznego (komputer stacjonarny z programem powiększającym udźwiękowiającym, laptop i drukarka oraz urządzenie lektorskie ze szkoleniem, dotyczącym jego obsługi)	3	21 747 zł	5	25 363 zł
Dofinansowanie do pomocy w utrzymaniu sprawności technicznej wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	4	9 787 zł	4	11 700 zł
Dofinansowanie w zakresie pomocy w zakupie protezy kończyny dolnej, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	14 000 zł	0	0 zł
Dofinansowanie w zakresie pomocy w zakupie wózków inwalidzkich o napędzie elektrycznym oraz zakupu skutera elektrycznego	0	0 zł	8	73 900 zł
Dofinansowanie do pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	3	4 966 zł	4	6 363 zł
Moduł II	Liczba osób	Kwota wydatkowana	Liczba osób	Kwota wydatkowana
Dofinansowanie do pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	16	69 666 zł	24	106 961 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

g) Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o niepełnosprawności, zwany dalej Zespołem, prowadzi orzecznictwo osób dorosłych i dzieci do lat 16-tu w celu ustalenia niepełnosprawności. Orzeczenia wydawane są na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo za ich zgodą, na wniosek ośrodka pomocy społecznej. W orzeczeniu, obok ustalenia stopnia niepełnosprawności ustala się wskazania dotyczące:

- odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości osoby,
- szkolenia, w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji,
- potrzebie przyznania zasiłku stałego,
- potrzebie przyznania zasiłku pielęgnacyjnego,
- korzystania z ulg i uprawnień na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym,
- uzyskania prawa do zamieszkania w oddzielnym pokoju.

Zespół rozpoczął działalność od 01 stycznia 2000 roku.

PCPR prowadzi Punkt Informacyjno-Koordynacyjny dla Osób Niepełnosprawnych, który znajduje się w strukturze Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Wysokość środków finansowych przydzielonych na działalność Zespołu przez Wojewodę Mazowieckiego w latach 2018-2019 określa poniższa tabela:

Tabela Nr 13. Wysokość środków finansowych przydzielonych na działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Rok	Środki finansowe	Kwota wydatkowana	Łączna kwota w zł
2018	Środki z budżetu Wojewody	245 152,50 zł	264 783,69 zł
	Środki własne Powiatu	19 631,19 zł	
2019	Środki z budżetu Wojewody	272 247 zł	322 022 zł
	Środki własne Powiatu	49 775,00 zł	

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

Liczbę wydanych przez Zespół w latach 2018-2019 orzeczeń o niepełnosprawności określa poniższa tabela:

Tabela Nr 14. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2018-2019 orzeczeń.

Rok wydania	Liczba orzeczeń poniżej 16 r.ż.	Liczba orzeczeń powyżej 16 r.ż.	Łączna liczba orzeczeń
2018	245	1065	1310
2019	236	1335	1571

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

Liczbę wydanych przez Zespół w latach 2018-2019 legitymacji osób niepełnosprawności określa poniższa tabela:

Tabela Nr 15. Liczba wydanych przez Powiatowy Zespół Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2018-2019 legitymacji.

Rok wydania	Liczba legitymacji poniżej 16 r.ż.	Liczba legitymacji powyżej 16 r.ż.	Łączna liczba legitymacji
2018	121	556	677
2019	97	482	579

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

h) Środowiskowy Dom Samopomocy w Serocku.

PCPR realizuje zadanie powierzone przez Wojewodę Mazowieckiego w zakresie pełnego finansowania działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Serocku, zwanego dalej ŚDS.

Prowadzącym działalność ŚDS jest Towarzystwo Przyjaciół Dzieci z siedzibą w Warszawie. Działalność pomocową, jako ośrodek wsparcia ŚDS prowadzi w budynku położonym w Serocku. Budynek jest w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Serocku jest ośrodkiem wsparcia dziennego, przeznaczonym dla 30 osób z niepełnosprawnością intelektualną, powyżej 18 roku życia, zamieszkałych na terenie Powiatu. Zajęcia odbywają się przez pięć dni w tygodniu i polegają głównie na świadczeniu usług w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi, treningów umiejętności społecznych w zakresie czynności dnia

codziennego oraz funkcjonowania w życiu społecznym. Uczestnicy kierowani są do placówki na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej przez Dyrektora PCPR, ustalającej okres korzystania z dostępnych form wsparcia, a także odpłatność. Zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego łączna dotacja dla ŚDS w roku 2018 wyniosła 539 370 zł i została wykorzystana w 100%.

Ponadto ŚDS realizował program „Za życiem”, na który przeznaczono 33 440 zł. Średnia miesięczna wojewódzka kwota dotacji na jednego uczestnika w ośrodku wsparcia, Środowiskowym Domu Samopomocy w województwie mazowieckim na rok 2018 wynosiła od stycznia do września 2018 r.-1460 zł, natomiast od października do grudnia 2018 r.-1613 zł.

Zgodnie z Decyzją Wojewody Mazowieckiego łączna dotacja dla ŚDS w roku 2019 wyniosła 641 580 zł i została wydatkowana w 100%.

Ponadto Dom realizował program „Za życiem”, na który przeznaczono 59 325 zł. Średnia miesięczna wojewódzka kwota dotacji na jednego uczestnika w Środowiskowym Domu Samopomocy na rok 2019 wynosiła 1753 zł.

Tabela Nr 16. Liczba wydatkowanych środków finansowych na działalność Środowiskowego Domu Samopomocy.

Rok wydania	Środki ŚDS	Środki na program "Za życiem"	Łączna kwota środków
2018	539 370 zł	17 979 zł	557 349 zł
2019	641 580 zł	52 590 zł	694 170 zł

Źródło: Sprawozdanie z działalności PCPR za 2018 r. i za 2019 r.

2.2 Powiatowy Urząd Pracy w Legionowie

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy (PUP) jako:

- a) „bezrobotny” – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- b) „poszukujący pracy” – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

W zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym PUP realizuje zadania na podstawie ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 ze zm.) oraz ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573)

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy oraz instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w PUP, jako poszukująca pracy, niepozostająca w zatrudnieniu może korzystać z usług i instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym m.in. ze szkoleń, staży, prac interwencyjnych, przygotowania zawodowego dorosłych.

Ponadto, w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym PUP realizuje zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej finansowanej ze środków PFRON.

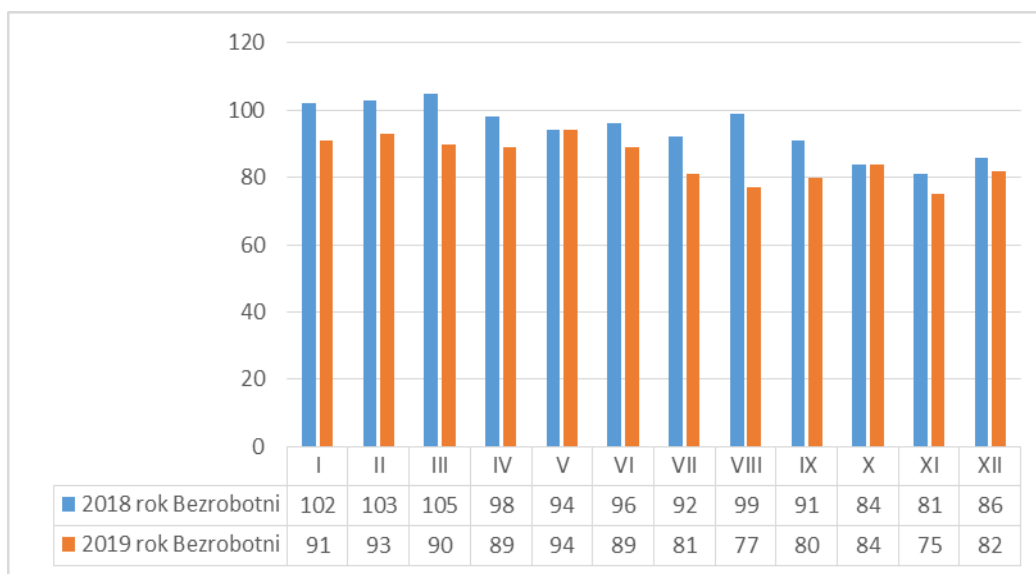
a) Struktura osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2018-2019

Statystyka rynku pracy dla powiatu legionowskiego od lat wykazuje porównywalny udział osób niepełnosprawnych w grupie nieaktywnych zawodowo, zarejestrowanych w Urzędzie Pracy tj. udział ten nie przekracza 4 %. W 2018 roku osoby niepełnosprawne stanowiły 3,6% ogółu bezrobotnych, natomiast w 2019 roku 3,7%.

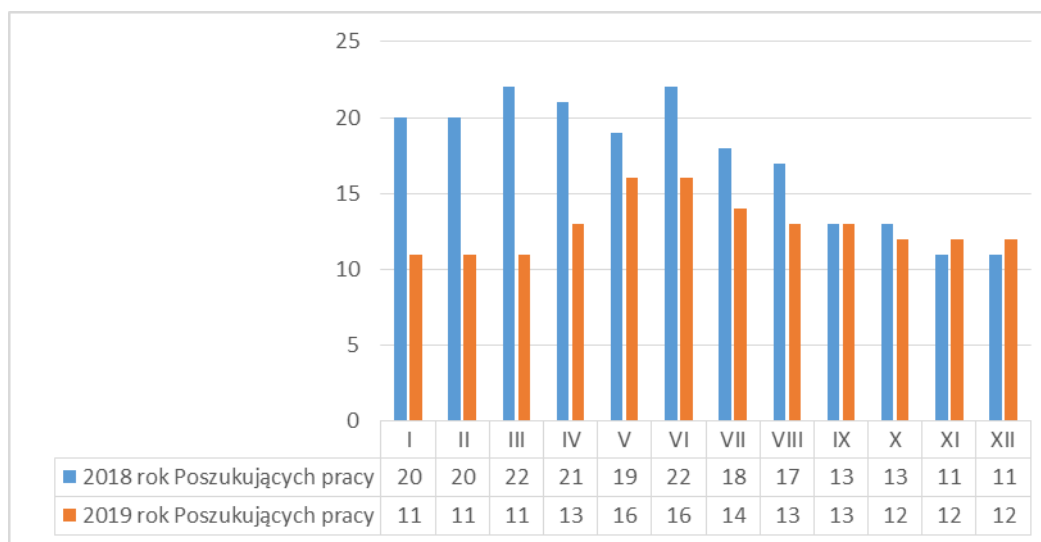
Zgodnie ze statystyką Urzędu Pracy na koniec 2018 roku w rejestrze pozostawało 86 osób niepełnosprawnych ze statusem bezrobotny oraz 11 osób niepełnosprawnych ze statusem poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu.

W 2019 roku w rejestrze Urzędu Pracy pozostawały 82 osoby niepełnosprawne ze statusem bezrobotny oraz 12 osób niepełnosprawnych ze statusem poszukujący pracy niepozostający w zatrudnieniu.

Wykres 1. Liczba osób niepełnosprawnych ze statusem osoby bezrobotnej w latach 2018-2019.

Wykres 2. Liczba osób niepełnosprawnych ze statusem poszukujący pracy w latach 2018-2019.

Zgodnie ze statystyką Urzędu Pracy na koniec sierpnia 2020 roku w rejestrze Urzędu Pracy pozostawało 97 osób niepełnosprawnych, w tym 82 osoby ze statusem bezrobotny oraz 15 osób ze statusem poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu.

Analizując strukturę bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych najliczniejszą grupę stanowią osoby długotrwale bezrobotne 57,1% (56 osób), w wieku powyżej 45 roku życia 56,7% (55osób) oraz bez wykształcenia średniego 50,5% (49 osób).

Wśród grupy osób niepełnosprawnych najwięcej osób posiada lekki stopień niepełnosprawności 54,6% (53 osób) oraz umiarkowany 42,3% (41 osób). Osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności stanowią 3,1% (3 osoby).

b) Formy wsparcia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy.

W 2018 roku Powiatowy Urząd Pracy objął wsparciem 17 osób niepełnosprawnych, co stanowi 17,5% osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w danym roku. Było to 15 osób bezrobotnych oraz 2 osoby poszukujące pracy. Środki na ten cel wsparcia wyniosły 185 900,00 zł.

W 2019 roku Powiatowy Urząd Pracy objął wsparciem 13 osób niepełnosprawnych, co stanowi 13,8% osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w danym roku. Było to 12 osób bezrobotnych oraz 1 osoba poszukująca pracy. Środki na ten cel wyniosły 166 071,29 zł.

Tabela 17. Formy wsparcia realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w latach 2018-2019.

Forma wsparcia	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w 2018 r.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w 2019 r.
Staż	9	7
Jednorazowe środki na Podjęcie działalności gospodarczej	2	2
Prace interwencyjne	1	-
Roboty publiczne	2	2
Szkolenia	2	2
Dofinansowanie do zatrudnienia osoby powyżej 50 roku życia	1	-
Ogółem	17	13

Źródło: Sprawozdanie z działalności PUP za 2018 r. i za 2019 r.

2.3 Powiatowy Zespół Szkół i Placówek Specjalnych w Legionowie

W ramach Powiatowego Zespołu Szkół i Placówek Specjalnych, zwanego dalej w skrócie Zespołem w Legionowie funkcjonują:

- Szkoła Podstawowa (specjalna)
- Przedszkole Specjalne
- Szkoła Przynosząca do Pracy.

Łącznie w roku szkolnym 2019/2020 w Szkole Podstawowej oraz w Szkole Przynoszącej do Pracy ramach działań edukacyjnych odbywało zajęcia 147 niepełnosprawnych uczniów, co stanowi 8,39% wszystkich uczniów funkcjonujących w szkolnictwie, prowadzonym przez Powiat.

Przedszkole Specjalne zostało utworzone 1 września 2008 roku na mocy uchwały Rady Powiatu w Legionowie i zostało włączone do funkcjonującego wówczas Zespołu Szkół Specjalnych tworząc od 1 września 2008 roku Powiatowy Zespół Szkół i Placówek Specjalnych. W roku szkolnym 2019/2020 w Przedszkolu uczyło się 18 dzieci w 3 grupach, przy czym 11 dzieci pochodziło z Legionowa, 3 dzieci pochodziło z Jabłonn, 2 dzieci pochodziło z Serocka, natomiast z Nieporętu i Wieliszewa w zajęciach uczestniczyło po jednym dziecku.

Zespół prowadzi działalność edukacyjną i opiekuńczo-wychowawczą i przygotowuje dzieci oraz młodzież z autyzmem i z niepełnosprawnością intelektualną do podjęcia edukacji na kolejnych szczeblach kształcenia i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Placówka promuje osiągnięcia wychowanków przedszkolnych i uczniów poprzez liczne publikacje w mediach i na stronie internetowej, ponadto prowadzi szeroką akcję informacyjną w wyniku organizowania warsztatów dla rodziców, nauczycieli ze szkół ogólnodostępnych oraz dla wszystkich innych osób zainteresowanych na temat pracy z dziećmi z autyzmem i niepełnosprawnością intelektualną. Zespół wykorzystuje zasoby środowiska lokalnego poprzez zapraszanie na zajęcia i warsztaty lokalnych artystów, aktorów oraz stałą współpracę z urzędami i zakładami pracy, co znacznie poszerza i uatrakcyjnia ofertę przedszkola i poszczególnych szkół wchodzących w jego skład.

Zespół w roku szkolnym 2019/2020 realizował różne projekty z funduszy zewnętrznych (Europejski Fundusz Społeczny), wśród których szczególnie ważne miejsce zajęły następujące:

- „Na drodze rozwoju - wspomaganie i rozbudzenie aktywności dzieci z autyzmem i sprzężeniami”, którego celem było nabywanie i pogłębianie przez dzieci umiejętności związanych z samoobsługą, samodzielnością i komunikowaniem się, również niewerbalnym. Prowadzone były indywidualne zajęcia z zakresu treningu umiejętności społecznych oraz zajęcia z dogoterapii, warsztaty taneczne oraz realizowane przy czynnym

udziale dzieci - koncerty muzyczne. Wszystkie zajęcia realizowane w ramach projektu miały na celu wyrównanie szans edukacyjnych i rozwojowych uczestniczących w nich dzieci, co powodowało ograniczenie ich wykluczenia społecznego oraz zwiększa ich możliwości w zakresie optymalnego funkcjonowania w społeczeństwie;

- „Dziecko w wieku przedszkolnym jako aktywny odbiorca życia kulturalnego i społecznego. Projektowanie sytuacji edukacyjnych ukierunkowanych na rozwój samodzielności i samoobsługi”, którego celem było wyrównywanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci z autyzmem i niepełnosprawnościami intelektualnymi w wieku 3-9 lat. W ramach projektu organizowano dodatkowe zajęcia specjalistyczne, wyrównujące szanse edukacyjne w zakresie stwierdzonych deficytów. Zajęcia odbywały się z zakresu terapii ręki, z zakresu wspomagania umiejętności samoobsługowych. Odbywały się również teatryki edukacyjno-terapeutyczne.

- „Zintegrowany rozwój szkolnictwa zawodowego”, którego celem było przeprowadzenie szkoleń zawodowych dla uczniów, staży zawodowych u pracodawców odzwierciedlających naturalne warunki pracy, szkoleń dla nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu. Ponadto dzięki projektowi zakupiono nowe wyposażenie pracowni szkolnych, jednakże podstawowym założeniem projektu było opracowanie i wdrożenie programów innowacji pedagogicznej, w ramach której określone zostały pożądane kierunki rozwoju oraz obszary wymagające wsparcia.

Do innych ważnych wydarzeń, które miały miejsce w roku szkolnym 2019/2020 należały między innymi:

- organizacja szkolnych konkursów pod patronatem Starosty Powiatu Legionowskiego,
- przeprowadzenie konkursu międzyszkolnego z zakresu wiedzy matematyczno-przyrodniczej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim i umiarkowanym’
- realizacja akcji „Międzynarodowy miesiąc AAC – przez życie z AAC”
- realizacja konkursu plastycznego „Malowane sercem”
- realizacja międzynarodowego projektu „Christmas cards 2019”, który miał na celu ukazywanie użyteczności ze znajomości języka angielskiego”,
- realizacja działań z zakresu bezpieczeństwa uczniów np. „Bezpieczne wakacje” lub „Bezpieczne ferie”,
- realizacja projektu „Zobacz mój świat”, którego celem było promowanie pozytywnego wizerunku osoby z niepełnosprawnością intelektualną,
- organizacja warsztatów z ceramiki,
- organizacja wycieczek i wyjazdów o charakterze edukacyjnym, kulturalnym i sportowym,
- organizacja warsztatów na temat krwiodawstwa,
- aktywny udział w obchodach dni osób niepełnosprawnych,

- organizacja różnych spotkań i imprez z okazji świąt religijnych oraz ważnych rocznic.

Zespół jako jedyny w Powiecie organizuje cyklicznie pod patronatem Starosty konkursy wiedzy i umiejętności humanistycznych oraz matematyczno-przyrodniczych. Biorą w nich udział z innych szkół o charakterze ogólnodostępnym nie tylko z terenu Powiatu, ale również z całego województwa mazowieckiego.

W Zespole w roku szkolnym 2019/2020 były także prowadzone indywidualne zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze z 11 uczniami o niepełnosprawności intelektualnej w stopniu głębokim.

W 2019 roku Powiat zrealizował rozbudowę Zespołu o elementy Centrum Poradnictwa i Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka wraz z zagospodarowaniem terenu, budową ogrodu zmysłów oraz mini boiska na zewnątrz budynku.

2.4. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Legionowie

Prawo oświatowe definiuje poradnię psychologiczno-pedagogiczną jako placówkę, której działalność ukierunkowana jest na wspomaganie edukacji. Podstawowy zakres zadań poradni obejmuje udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, zwana dalej Poradnią, jest jedyną tego typu placówką na terenie Powiatu Legionowskiego, z czego wynikają określone konsekwencje dla charakteru jej działalności, warunkowane liczbą szkół i przedszkoli. Dlatego diagnozowanie, opiniowanie i orzecznictwo jest dla Poradni zadaniem podstawowym, realizowanym w wymiarze podyktowanym poziomem zgłoszeń.

W roku szkolnym 2019/2020 Poradnia podjęła zadanie zorganizowania i uruchomienia ośrodka wspomaganie rozwoju małych dzieci z niepełnosprawnościami. W wyniku tych działań Poradnia opracowała koncepcję działania ośrodka (procedury, zasady, zadania), podjęła rekrutację zespołu specjalistów oraz przeprowadziła reorganizację administracji Poradni odpowiednio do nowego zakresu zadań.

Zgodnie z opracowaną koncepcją funkcjonowania ośrodka wspomaganie rozwoju przyjęto założenie, że oferta powinna obejmować przede wszystkim:

- szeroki zakres poradnictwa i pomocy logopedycznej dla małych dzieci;
- terapię integracji sensorycznej z rehabilitacją ruchową;
- profesjonalną pomoc psychologiczną dla rodziców małych dzieci z zaburzeniami rozwojowymi.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii działalność ośrodka wspomaganie małych dzieci została czasowo zawieszona, a następnie zreorganizowana zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie podyktowanym koniecznością przestrzegania reżimu sanitarnego.

Poradnia wydaje również w trybie decyzji administracyjnych orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, o potrzebie indywidualnego nauczania, w sprawie konieczności prowadzenia zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz opinie o konieczności wczesnego wspomaganie rozwoju. Tego typu działania traktowane są przez Poradnię jako zadanie priorytetowe.

Bezpośrednią pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców Poradnia realizuje poprzez:

- konsultacje pedagogiczne i logopedyczne dla dzieci i młodzieży;
- porady i warsztaty umiejętności wychowawczych dla rodziców;
- spotkania terapeutyczne dla rodzin;
- psychoterapię indywidualną i grupową dla młodzieży.

W roku szkolnym 2019/2019 z tego typu form pomocy skorzystało łącznie 571 osób, natomiast w roku szkolnym 2019/2020 skorzystało z tej pomocy 239 osoby. Mniejsza liczba osób w roku szkolnym 2019/2020 jest spowodowana panującą pandemią Covid 19.

W Poradni funkcjonuje psychologiczny telefon zaufania czynny codziennie w godzinach między 9.00 a 21.00.

Rozdział III. Cele ogólne i szczegółowe w zakresie działań Powiatu Legionowskiego.

Nadrzędnym celem polityki społecznej, prowadzonej przez władze samorządowe w każdej z jednostek samorządowych powinno być umożliwienie osobom niepełnosprawnym prawidłowego ich funkcjonowania w każdym z zakresów życia. Planowanie wszelkiego typu inwestycji musi uwzględniać potrzeby osób niepełnosprawnych, które są bardzo różnorodne i obejmują samorealizację w przestrzeni bez barier. Władze Powiatu powinny uwzględniać fakt, aby wszelkie rozwiązania proponowane w ramach tej polityki były ściśle zintegrowane z działaniami władz gminnych i ta sytuacja powinna mieć miejsce również w stosunku do władz gminnych.

Z tak rozumianego ogólnego celu polityki społecznej i zawodowej wobec osób niepełnosprawnych można sformułować następujące cele strategiczne o bardziej szczegółowym charakterze:

1. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym z terenu Powiatu podstawowych warunków do samodzielnego, pełnego i czynnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym,
2. Wspieranie działań w zakresie:
 - profilaktyki zawodowej,
 - zapobiegania niepełnosprawności,
 - łagodzenia lub ograniczania skutków niepełnosprawności,
 - rozwoju rehabilitacji i usług rehabilitacyjnych,
 - realizacja działań zmierzających do wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w życiu społecznym
 - pozyskiwania środków finansowych na realizację celów niniejszego programu ze źródeł zewnętrznych
3. Wspieranie organizacji i grup samopomocowych, zrzeszających osoby niepełnosprawne i ich działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.
4. Zainteresowanie społeczności lokalnej sprawami osób niepełnosprawnych.
5. Udział i wpływ osób niepełnosprawnych na rodzaj i jakość usług na terenie powiatu.

6. Podejmowanie działań zmierzających do stworzenia podstawowej i specjalistycznej struktury organizacyjnej rehabilitacji, usług rehabilitacyjnych i lecznictwa.
7. Podejmowanie działań w zakresie wyrównywania szans oraz wspierania osób niepełnosprawnych w zakresie :
 - oświaty, w tym szkolnictwa specjalnego,
 - zatrudniania i przeciwdziałania bezrobociu,
 - pomocy społecznej,
 - prawa lokalnego,
 - środowiska fizycznego,
 - kultury, sportu, rekreacji i turystyki,
 - akceptacji społecznej.
8. Stwarzanie środowiska pozbawionego barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się, transportowych, psychologiczno-społecznych i finansowo-zawodowych.

Uwzględniając powyższe oraz wypracowane cele strategiczne należy wyprowadzić następujące cele szczegółowe:

1. Nawiązywanie oraz podtrzymywanie współpracy z jednostkami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, zarówno na terenie Polski, jak i w krajach Unii Europejskiej.

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej spowodowało konieczność dostosowania standardów postępowania z osobami niepełnosprawnymi do wymogów unijnych. Z tego też powodu istotne znaczenie może mieć realizacja działań, polegająca na pogłębieniu wiedzy i stosowanych rozwiązań.

Współpraca może polegać na:

- wymianie doświadczeń w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych,
- udziale w międzynarodowych konferencjach i spotkaniach o problematyce osób niepełnosprawnych (również on-line),
- uzyskiwaniu od istniejących fundacji pomocowych środków, które mogą być użyteczne dla niepełnosprawnych.

2. Dążenie do likwidacji barier architektonicznych i technicznych w obiektach użyteczności publicznej.

Zapewnienie niepełnosprawnym dostępności do obiektów użyteczności publicznej, zwłaszcza wybudowanych do roku 1995. Budynki instytucji wybudowanych po tym roku powinny już spełniać wymagania wynikające z obowiązku przystosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zakres przystosowania wymaga jednak ciągłych ulepszeń. Problem dotyczy między innymi budynków administracji samorządowej, placówek służby zdrowia, budynków oświaty i obiektów kultury oraz infrastruktury sportowej.

3. Likwidacja barier transportowych.

Ten rodzaj likwidacji barier może polegać na realizacji następujących zadań na obszarze będącym we władaniu prawnym Powiatu:

- zakupie i montażu sygnalizacji dźwiękowej na przejściach dla pieszych posiadających sygnalizację świetlną,
- likwidacji krawężników i zróżnicowaniu faktury nawierzchni na przejściach dla pieszych w głównych ciągach komunikacyjnych,
- oznakowaniu miejsc postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych na obszarach zurbanizowanych,
- budowie podjazdów dla wózków inwalidzkich na parkingach samochodowych,
- zakupie środków transportu dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla jednostek organizacyjnych Powiatu.

4. Wspieranie aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych w obszarze możliwości działań Powiatu.

W zakresie wspierania aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych do działań pożądanym należy:

- rozpropagowanie wśród pracodawców informacji o możliwościach uzyskiwania ze środków PFRON zwrocie kosztów w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych oraz nowych uregulowań dotyczących refundacji wynagrodzeń,
- informowanie pracodawców o prawnych możliwościach zatrudniania osób niepełnosprawnych,
- wspieranie i promowanie samozatrudniania osób niepełnosprawnych, wspieranie udziału osób niepełnosprawnych w stażach, szkoleniach, kursach zawodowych, pracach interwencyjnych,
- wspieranie, tworzenie miejsc pracy przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,

- tworzenie możliwości osobom niepełnosprawnym do podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w projektach i programach,
- dbanie o przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych,
- informowanie niepełnosprawnych o możliwościach skorzystania z pożyczki udzielanej ze środków PFRON na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej, a także uzyskiwania dofinansowania do oprocentowania kredytu bankowego.

5. Kształtowanie postaw prospołecznych w celu poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych.

- inicjowanie działań informacyjno-edukacyjnych mających podnieść świadomość społeczną w zakresie problematyki niepełnosprawności,
- prezentacja osiągnięć artystycznych, sportowych, naukowych i zawodowych osób niepełnosprawnych,
- organizowanie różnego rodzaju imprez integracyjnych,
- wspieranie wolontariatu w instytucjach pomocy i integracji społecznej,
- pogłębianie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie problematyki osób niepełnosprawnych,
- wspieranie działań na rzecz osób niepełnosprawnych, dotyczących wzbogacania oferty kulturalnej, sportowej i edukacyjnej poprzez dalszą realizację Dni Osób Niepełnosprawnych, oraz stworzenie systemu w zakresie konkretnego wsparcia np. dowozu na imprezy sportowe i kulturalne, bezpłatne wejście na tego rodzaju imprezy.

6. Poprawa dostępności i wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych.

- dostosowanie działalności szkół działających na terenie Powiatu do indywidualnych potrzeb niepełnosprawnych uczniów,
- wszelka możliwa pomoc dla osób niepełnosprawnych, podnoszących wykształcenie,
- wspieranie organizacji, świadczących kształcenie ustawiczne dla osób niepełnosprawnych,
- wspieranie innowacyjnych rozwiązań edukacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych.

7. Wspomaganie działań gmin Powiatu oraz organizacji pozarządowych, działających na terenie Powiatu, dotyczących poprawy dostępności opieki w stosunku do osób niepełnosprawnych w zakresie:

- problematyki opieki wytchnieniowej,
- problematyki asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej,
- problematyki placówek wsparcia - centra opiekuńczo-mieszkalne,
- problematyki mieszkań chronionych i treningowych.

8. Analiza konieczności powołania Koordynatora Powiatowego w celu stałego diagnozowania, koordynacji i przygotowywania działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Monitorowanie:

Realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026 monitorowana będzie:

- w zakresie rehabilitacji społecznej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- w zakresie rehabilitacji zawodowej przez Powiatowy Urząd Pracy.

PODSUMOWANIE

Opracowanie Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026 stanowi kolejny dokument strategiczny, który ma na celu poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Legionowskiego.

W Programie określono potrzeby osób niepełnosprawnych oraz zakres działania instytucji powiatowych na najbliższe lata, których strategicznym celem jest m. in. likwidacja utrudnień i ograniczeń uniemożliwiających życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych. Z powyższego wyprowadzono cele ogólne, a dalej szczegółowe.

Udzielając wszelkiej możliwej pomocy osobom niepełnosprawnym szczególnie miejsce przypada samorządom lokalnym różnych szczebli, gdyż to one najlepiej powinny mieć rozeznane potrzeby społeczności lokalnych. Program powinien się przyczynić do zanikania stereotypów na temat osób niepełnosprawnych oraz do likwidacji różnych barier, ograniczających ich funkcjonowanie.

Realizacja Programu powinna doprowadzić do większego rozbudzenia świadomości zarówno osób sprawnych, jak i osób niepełnosprawnych.

Program ma charakter otwarty i może być systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb i dalszego tworzenia optymalnej diagnozy środowiska lokalnego osób niepełnosprawnych.

Uzasadnienie

Mocą przepisu art. 35a ust. 1 pkt. 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz.573) ustawodawca nałożył na samorzady powiatowe obowiązek opracowania i uchwalenia przez Radę Powiatu oraz realizacji powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w następującym zakresie:

- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia,
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

„Program Działań Powiatu Legionowskiego na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2026” jest kompleksowym opracowaniem zawierającym planowane działania we wszystkich trzech wymaganych aspektach. Program wyznacza cele i zadania do realizacji oraz wskazuje kto i przy pomocy jakich środków winien je realizować.

Program został zaakceptowany przez Członków Powiatowej Rady Społecznej ds. Osób Niepełnosprawnych.

Powyższy program będzie kontynuacją działań na rzecz osób niepełnosprawnych realizowanych przez samorząd powiatu legionowskiego w latach 2013-2020.